

BERGROLET

Nr 1 • 1958 • Årgång 9 • Pris 1 kr.

Rättelse

I föregående nr av Bergtrollet (Nr 3 1957) blev Lennart Fransson nämnd som 10-årsjubilar. Nu var det inte Lennart, som avsågs, utan Elof.

Förman Elof Fransson tillhör alltså 10-årsjubilarernas skara.

Ingbitr J. Henry Hedberg skulle också ha varit med. Han anställdes nämligen också 1947 vid CVA.

Vi beklagar och ber tusen gånger om ursäkt.

Red.

Tack

Ett hjärtligt tack till företagsledning, arbetsledare och arbetskamrater för den överväldigande uppvaktningen i samband med min pensionering.

Josef Karlsson.

Tack Kerstin!

Kerstin Lundgren medarbetade flitigt i Bergtrollet och var i redaktionen inspirerande och uppslagsrik. Hon övergav i början av året CVA och Bergtrollet för att ägna sig åt lärarinnestämman. Vi tackar för god hjälp och önskar lycka till!

Red.

Ett stort tack!

För all uppvaktning och visad vänlighet under vår lysningstid får vi framföra vårt varmaste tack.

Gunnar och Hjördis Moritz.

För vänlig hälsning på min högtidsdag ber jag få framföra mitt varma tack.

Erik Magnusson.

Till alla dem som ihågkommit mig på min högtidsdag ber jag att få framföra mitt varma tack.

Julius Andersson.

**Bergtrollet
gratulerar**

Omslagsbilden:

Josef Karlsson i arbetet någon dag före pensioneringen. Foto: Erik Persson.

BERGTROLLET

Personaltidning för
Centrala Flygverkstaden och
Centrala Flygmaterieförrådet,
Arboga

Redaktör:

John Eklöf

avd 642, tel. 327

Redaktionskommitté:

Hugo Dahlström, John Stéen,
Karl-Axel Jansson, K. O. Sundvall,
Gunnar Fried

CVA

60 år

23/6 Joh. Lindgren avd 653

50 år

30/4 Gustaf Karlsson avd 150
30/5 Harry Andersson avd 491
1/6 Erik Larsson avd 630
17/6 Gösta Kling avd 956
24/7 Gunnar Persson avd 280
28/7 Bertil Andersson avd 810

CFA

60 år

18/6 Gustaf Nordgren avd 411
13/7 Carl Persson avd 411

50 år

17/7 Engelbert Lindström avd 400

CVA kännning

Styresman Otto Dahlin fortsätter här sin artikelserie

22. CVA vid halvsekelckiftet 1 januari 1950

I kapitel 1-16 har jag berättat om CVA tillkomst och uppsättning under åren 1942-46. Jag har sedan i kap 18, 19 och 21 kortfattat angivit något av det som månad efter månad hände under åren 1947, 1948 och 1949. Min avsikt nu är att ge en samlad bild av CVA vid halvsekelckiftet den 1 januari 1950. Jag utgår ifrån den då gällande organisationsplanen, som fastställdes den 1 november 1949 och som med endast ett fåtal ändringar gällde till den 1 januari 1958, då ny organisationsplan trädde i kraft. Sektioner och avdelningar beskrivs i samma ordning som i kap 12: CVA år 1946 (Bergtrollet nr 2/1954 och 3/1954).

Överingenjör

• Verkstadsöveringenjör och stf styresman var flygdirektör Nils Björkstrand, som tillträdde befattningen den 1 november 1949 och som således var helt ny vid CVA.

Verkstadsöveringenjör N Björkstrand

Planeringsavdelningen

• Planeringschef: Ingenjör Erik Larsson med ingenjörerna Stellan Bolin och Eric Hasselbohm som närmaste män. Sammanlagda antalet anställda på avdelningen var 29, därav 4 kollektivavtalsanställda.

• Lokaler i bottenvåningen i administrationsbyggnadens flygel.

• Då vid denna tid särskilt produktionskontor icke fanns vid CVA, svarade planeringsavdelningen även för produktionsberedning. Verktygskonstruktioner utfördes emellertid av konstruktionssektionens verktygsgrupp.

Driftingenjör E Larsson

Arbetsstudieavdelningen

• Arbetsstudiechef: Ingenjör Oskar Berggren. Han stod direkt under verkstadsöveringenjören. Sammanlagt 6 arbetsstudiemän.

• Lokaler i anslutning till planeringsavdelningen; alltså i administrationsbyggnadens flygel.

Driftingenjör O Berggren

Skyddstjänsten

• Skyddsingenjör: Nils Lifvendahl, med tjänsterum mitt emot sjukrummet i berget.

Driftingenjör N Lifvendahl

Flygplansektionen

• Sektionschef: Ingenjör Folke Kropp. Avdelningsingenjör: Nils Henricson för nedanstående avdelningar:

Maskinavd: Vm Eric Löfgren
Filaravd: " Oscar Larsson
Plåtslagaravd: " Sture Johansson (Fröling)
Galvaniseringsavd: Vfm Olof Eklund
Snickaravd: " Ragnar Engwall
Målaravd: Vm Gunnar Jonsson

Avdelningsingenjör: Åke Hj Ahlin för nedanstående avdelningar:

Monteringshall i berg: Vm Rune Sirby
Monteringshall B och fälthangar: " John Wallén
Hydraulavd: Vfm Harry Hammarloo

Totalt anställda 179 därav 166 kollektivavtalsanställda.

• De verkstadslokaler som disponerades i berget var i stort desamma som utnyttjats år 1958. Följande må dock nämnas:

Hela P-tunneln var flygplanshall (monteringshall A).

Snickar- och sadelmakaravdelningen låg i berget (tunnel I).

Smedjan låg i härdrummet.

Verktygsverkstad var sammanförd med maskinavdelningen.

Driftingenjör F Kropp

Särskild lärlingsverkstad fanns icke. Ovan jord användes monteringshall B (år 1958 telehall) för översyner och modifieringar av flygplan. Provflygningshallen användes som hangar samt som målarverkstad för flygplan.

Motorsektionen

• Sektionschef: Flygdirektör Sture Larsson. Motorkontrollingenjör: Olof Wall, med ingenjör Arne Boström och vm John Gustafsson som närmaste män. För motoravdelningen svarade verkmästaren Henry Jersby med verkmästare Carl Roos för motorprovavdelningen. För planerings-, drift- m fl frågor svarade ingenjör Clarence Larsson.

Sammanlagda antalet anställda på sektionen var 156, därav 138 kollektivavtalsanställda.

Flygdirektör S Larsson

• Lokaler: Tunnel III med i denna inbyggd 2-vånings kontorsinredning, samt tunnel II med undantag för delen närmast P-tunneln (radarverkstaden). Tunnel III hade motordemontering i sin norra del. Tvättrum och putsrum, som även låg i norra delen var inbyggda med till valvet gående väggar. I tunnelns mittedel kontroll, reparationsavdelningar samt gruppmonteringar. Närmast P-tunneln motorapparatverkstad och mellan denna och mittleden helt inbyggt dels målarverkstad och dels sliparavdelning.

I tunnel II motorapparatprovning närmast radarverkstaden och i hela den övriga delen motormontering. I tunnel II:s "blindtarm" motorförråd.

I motorprovbyggnaden var provbock 1 utrustad för prov med motor Wp; de övriga 3 bockarna (2, 3 och 4) för motor DB-605.

Elsektionen

● Sektionschef: Flygdirektör Torsten Gussing. För radiokontrolldetaljen svarade ingenjör Robert Olsson-Seffer; för radarkontrolldetaljen flygingenjör Anders Roll, för radioavdelningen verk-mästare Erik Persson och för radaravdelningen vfm Bertil Ljungdahl.

Totala antalet anställda var 109, därav 82 enligt kollektivavtalet.

● De lokaler som disponerades var övervåningen i tunnel II (el- och radioverkstad), den del av tunnel II:s bottenvåning som ligger närmast P-tunneln (radarverkstad, övervåning fanns ej) samt radarprovbaracken vid vaktbyggnaden. Lokalbrist började bli kännbar.

Flygdirektör
T Gussing

Vapensektionen

● Sektionschef: Flygdirektör Nils Thorsson. För vapenavdelningen svarade ingenjör Bertil Henriksson med verk-mästare Carl Gösta Andersson som närmaste man.

För kontrollavd svarade Gunnar Åkerblom och för försöksavd verk-mästare Harry Eriksson. Totala antalet anställda var 33, därav 27 enligt kollektivavtalet.

● Som vapenverkstad i berget användes hela det utrymme som år 1958 utnyttjas för brännkammararbeten. Svår brist på verkstads- och förrådslokaler rådde såväl vid 100 m:s som 200 m:s skjutbanan.

Flygdirektör
N Thorsson

Instrumentsektionen

● Sektionschef: Ingenjör Hans Edström. För instrumentavdelningen svarade dåvarande verk-mästaren Sten Nordlund. Befattningen som instru-

mentkontrollingenjör var vakant. Totala antalet anställda var 47, därav 40 kollektivanställda.

● Sektionen disponerade hela övervåningen i tunnel I. Även kamera- och fotodetaljen var inrymd här. I det utrymme som år 1958 användes som hydraulkverkstad hade instrumentsektionen översyner av linktrainers.

Driftingenjör
H Edström

Kontrollsektionen

● Kontrollsektionen sorterade under överingenjören.

● Tjef sektionschef var ingenjör Jan Källberg med ingenjör Birger Westberg som närmaste man. Westberg svarade bl a för A-besiktningar av fpl. För B-besiktningar svarade ingenjör Arne Rydeborg. C-besiktningar hade ingenjör Birger Lingert och detaljkontroll verk-mästare Gösta Johansson (Fröling). För verktygskontroll svarade kontrollant Bengt Lundmark. Kontrollflygare var ingenjör Ulf Dahlqvist. Antalet anställda var 39, därav 20 kollektivavtalsanställda.

Driftingenjör
J Källberg

Kontorssektionen

● Sektionschef: Verkstadskamrer Tor Andrén.

Expeditionen sköttes av Sigward Malmehed, upphandlingen av Ragnar Stolt, kassan av fru Greta Lifvendahl, personalavd med avlöningskontor av Folke Ericsson, samt bokföring och efterkalkyl av Olof Tjellander. På sektionen tjänstgjorde sammanlagt 49 tjänstemän.

● I det utrymme där Hålkortscentralen senare inredde kartotek hade kontorssektionen sitt bergsarkiv.

Verkstadskamrer
T Andrén

Anläggnings- och driftsektion

● Sektionschef var ingenjör Erik Ejert. Maskinmästare var Alf Hedlund. Edvard Tångne var brandmästare och vaktchef, Thore Myhrberg förman för transportavd och Folke Larsson förman för underhållsavd. För elanläggningen svarade Ribert Brodén.

Sammanlagda personalstyrkan på sektionen var 91, därav 82 kollektivavtalsanställda.

● Som framgår av organisationsplanen ingick vakttjänsten i anläggnings- och driftsektionens åligganden.

● Sektionen saknade ändamålsenliga lokaler för elektriker och för gruppen för underhållsarbeten. De förstnämnda trängdes i det lilla rummet mellan ställverk och reservkraftverk, de senare hade byggnadsskjul vid brandstationen. Anskaffande av baracker var planerat. För transportavdelningens turbiner saknades helt uppläggningsplats för transitogods. Uppförande av omlastningsstation förbereddes.

Driftingenjör
E Ejert

Materielsektion

● Förrådsförvaltare: Einar Pettersson. För uppbördsexpeditionen svarade Ewert Skoglund, för inventarieförrådet Birger Haglund och för materialförrådet Gunnar Andersson. Antalet anställda var 43, därav 26 kollektivavtalsanställda.

Konstruktionssektion

● Sektionschef var ingenjör Gunnar Seth med ingenjörerna Adner Eiborn och Stig Larelius som närmaste män. Antalet anställda var 31.

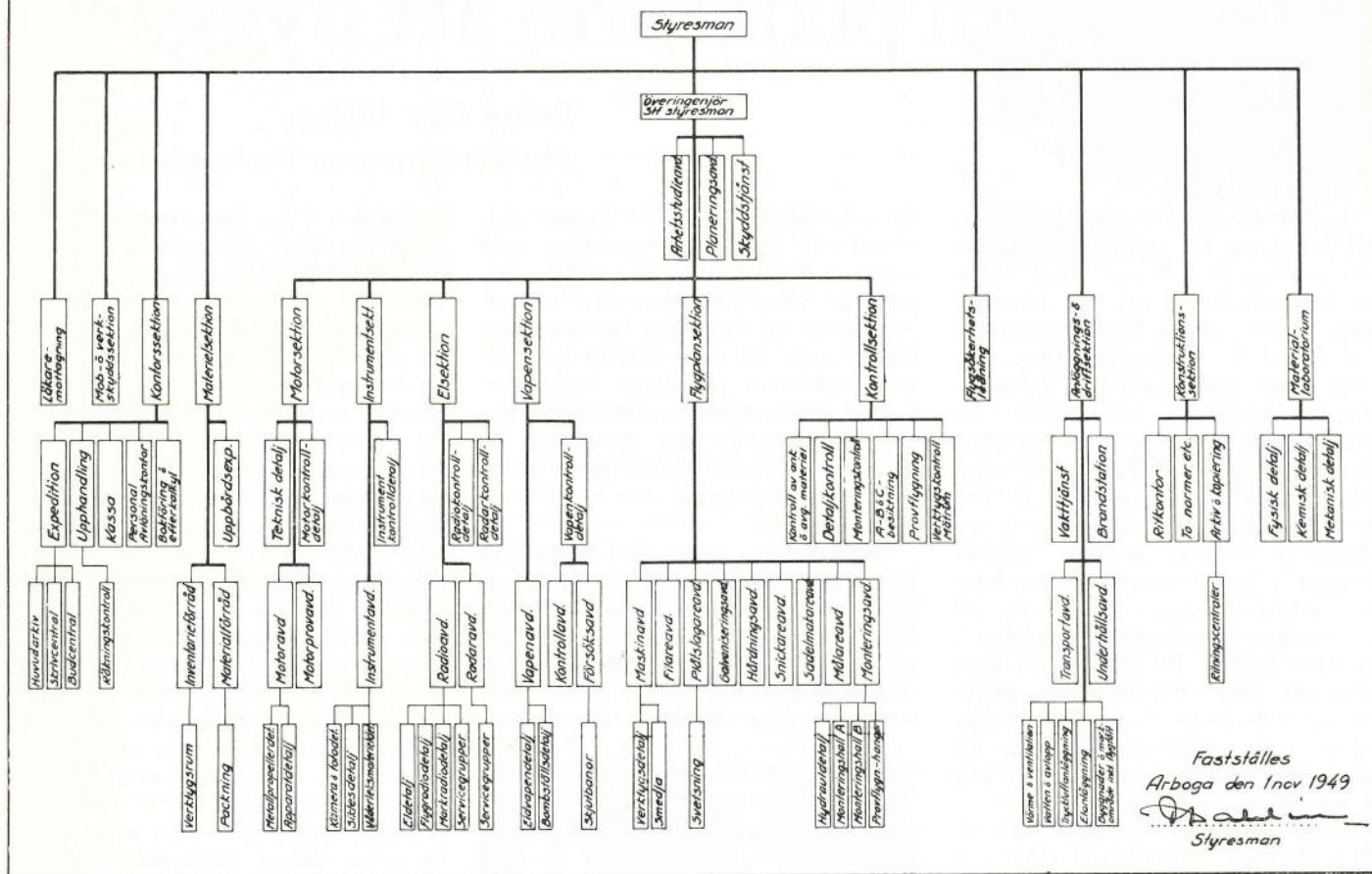
Driftingenjör
G Seth

Flygsäkerhetsledning

● Trafikledare: Georg Molander.
● Arbogatornet vid fälthangaren i funktion sedan år 1948.

ORGANISATIONSPLAN

Centrala Flygverkstaden Arboga

Trafikledare
G Molander

Materiallaboratorium

- Laboratorieförman: Ingenjör Nils Mattsson. Stod direkt under styresmannen. Fyra löneplans- och två kollektivavtalsanställda.
- Kemisten hade 2 laboratorier i det utrymme som år 1954 inreddes till maskinrum för Hålkortscentralen.

Drifteningenjör
N Mattsson

Läkare. Mob och verkskydd

- För sjukvården svarade med dr Gunnar Bergquist och syster Stina Hamblin.
- Mobiliseringsofficer och verkskyddsledare var kapten Sven Hamblin.

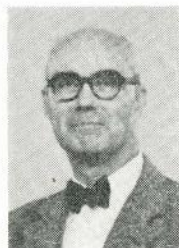
Kapten
S Hamblin

Med. doktor
G Bergquist

Syster
S Hamblin

Sammanfattning

Vid halvsekskiftet den 1 januari 1950 var verksamheten på alla de sektioner och avdelningar som ingick i uppbyggnadsplanen stabiliserad. Personalanställningar pågick dock fortfarande, men med stora svårigheter föranledda av bostadsbristen i Arboga. Sammanlagda antalet anställda var 842, därav 244 löneplans- och 598 kollektivavtalsanställda. Nya arbetsuppgifter hade tillkommit (t ex radar och robot) eller voro under beredning (t ex tillverkning av delar för fpl 29).

Lokalbrist hade uppstått på flera sektioner, särskilt på den starkt expanderande elsektionen.

En plattform att bygga på

*Rektor Ove Ahlgren,
Flygförvaltningens Verkstadsskola FFV*

Om du någon gång besökt Västerås och, vilket jag förmodar, har ett djupt rotat intresse för allt vad "flyg" heter, vet Du säkerligen, att vid Johannisbergs flygfält ligger Flygförvaltningens Verkstadsskola. På andra sidan flygfältet ligger skolans elevhem Johannisberg och Lövudden, Johannisberg, den gamla herrgården, nött av tidens tand, Lövudden med sina byggnader, präglade av den nya tidens krav på modern komfort. Gammalt och nytt, inbäddat i lummig grönska, smälter samman i god harmoni liksom suset från månghundraåriga ekar och mälurvågornas skvalp mot den oregelbundna strandkanten. På denna plats lever och verkar något mer än hundra pojkar under två år av sitt liv, yrkesmedvetna pojkar, som genom idoga studier vill något här i livet. – Men låt oss inte gå händelserna i förväg.

Under de första krigsåren hade de olika försvarsgrenarna bråda tider med anskaffning av modern krigsmateriel och personal, så och flygvapnet. Den privata industrin fick beställningar åt försvaret och inom den allmänna arbetsmarknaden rådde brist på arbetskraft. En viss rivalitet var märkbar mellan försvaret och den civila industrin, när det gällde att skaffa personal. Flygvapnet hade svårt att rekrytera lämplig sådan. Det räckte inte enbart med erfarna flygare och tränade flygplansbesättningar. Bakom flygstaben, flygförvaltningen, eskadrarna och flottiljerna måste finnas en fullgod stab av tekniker och yrkesmän, som vid behov kunde reparera de vitala delarna i ett modernt flygplan, motorer, vapen, luftburna utrustningar och markutrustningar, så att de olika flygoperationerna kunde fullföljas utan friktioner. Kraven på de anställda var stora och bristen på yrkesskicklig arbetskraft avgjorde flygvapnets ställningstagande till utbildning av yrkesarbetare i egen regi. På våren 1942 tillkom därför Flygförvaltningens Verkstadsskola i Västerås.

Genom tillmötesgående från CVV sida uppläts det norra skeppet av sjöhangaren för inredande av skollokaler. Skolans första rektor var civing Sven Nylinder och i febr 1942 antogs de 20 första eleverna. Den första uppgiften blev rent pionjärbetonad. Man snickra-

de arbetsbänkar, inredde kontor och förråd och installerade maskiner, med andra ord skolan iordningställdes genom de första elevernas eget arbete. Att denna tid hade sina besvärigheter förstår man, då man fått sig berättat, att såväl elever som lärare under den kalla årstiden, innan värmesystemet påkopplats, fann för gott att då och då ta pauser i arbetet för att gå ut i den tiogradiga vinterkylan och värma sina frusna lemmar.

Innan skolans verksamhet kommit så långt, hade emellertid flygförvaltningen haft andra problem att lösa, nämligen bästa sättet att ordna för elevernas förplägnad och inkvartering. Detta var en absolut livsviktig fråga för skolans existens, emedan eleverna rekryterades

FFV elevhem vid Lövudden.

från hela landet med tanke på att efter avslutad utbildning utplaceras på flottiljer i närheten av sina hemorter. För att få bästa möjliga hjälp med inkvarteringsfrågan kontaktades KFUM i Västerås och i och med detta begynte ett samarbete, som allt sedan dess fortgått. KFUM hyrde av Västerås stad den gamla herrgården Johannisberg på andra sidan Västeråsfjärden och inom de tjocka ålderdomliga murarna svingades hustryannens spira av sekr Aron Hallman samtidigt som hans hustru svängde vispar, sopslevar och andra köksattributer i egenskap av husmor. Att vägen till och från skolan blev lång för pojkarna – ca 9 km – uppvägdes av elevhemmets natursköna läge och den allmänna trevnad som spred sig i husmors och husfars vård.

För att bereda eleverna fritidssysselsättning och även för att förkorta den långa cykelvägen byggdes på skolan 2 st segelbåtar, s k tiohuggare, med vilka pojkarna roade sig på fritid och transporterade sig själva till och från arbetsplatsen, såvida de ej föredrogo att

simma den 4 km långa sträckan, vilket också har hänt till stor förskräckelse för såväl skolans som elevhemmets personal.

Något som även i hög grad bidrog till trivseln ute vid Johannisberg var att Västerås Flygklubb hade – och fortfarande har – sin verksamhet förlagd till flygfältet i närheten. Följden blev, att eleverna nära nog hundra procentigt ägnade sig åt segelflyg och under dessa skolans första år byggdes ett glidflygplan SG38 av en byggsats, som flygförvaltningen ställt till förfogande.

Tiden gick och år 1944 skedde ombyte på ledarposten, varvid skolans nuvarande rektor Ove Ahlgren tillträdde sin tjänst. Fram till år 1946 utbildades eleverna endast till flygplan- och flygmotormontörer, men fr o m detta år upprättades en mindre avdelning för instrumentmakare. Även i ett annat avseende utökades skolans verksamhet. Fr o m läsåret 1946–1947 åtog sig nämligen skolan att för CVV och CVA räkning ställa lärare till förfogande för den teoretiska delen av dessa verkstäders lärlingsutbildning, något som numera fortgår endast i mindre utsträckning, sedan de båda verkstäderna organiserat sina egna inbyggda lärlingsavdelningar.

Allteftersom skolans verksamhet fortsatte, ökade antalet elever, som under tredje och fjärde utbildningsåren gjorde sin praktikanttjänstgöring på de centrala verkstäderna.

I Västerås uppstod inga inkvarteringssvårigheter, emedan KFUM även

Gruppstudium vid oscillograf. Fr v telemontörel eleverna Torbjörn Ortman, Göteborg, Lars Lundin, Uppsala, Roland Renbäck, Niemisel, yrkeslärare Bertil Söderberg, ingenjör Folke Sundholm.

för dessa elever ställde husrum till förfogande, men i Arboga och Malmslätt var det värre. Från skolans sida var det givetvis önskvärt, att även på dessa orter kunna ge eleverna möjligheter att till rimligt pris ordna sin bostadsfråga och såsom ett första led i denna strävan tecknades kontrakt mellan KFUM, Västerås, och Arboga stad om hyrande av ett antal lägenheter i bostadsområdet Ekbacken omedelbart utanför CVA. Såsom den förste föreståndaren för detta elevhem anställdes herr Manfred Åberg. För att även hjälpa eleverna, som praktiserade i Malmslätt, tillkom ett nytt elevhem därstädes, likaledes i samarbete med KFUM. Hemmet, som är en stor och rejäl tegelbyggnad, har plats för 40 pojkar, fritidslokaler av olika slag, samt inrymmer dessutom bostäder för föreståndarens familj, husmor och köksbiträden. Onsdagen den 26 januari 1949 invigdes detta elevhem.

Medan gästerna vid denna invigning inspekterade och glädde sig åt den förnämliga nyskapelsen, inträffade emellertid något, som definitivt kom att ändra på verkstadsskolans kommande tillvaro. Samma kväll förstördes nämligen skolans verkstadslokaler vid CVV genom en förödande brand, som icke lämnade något kvar utom några förvridna järnbalkar. Ödet har många underliga överraskningar i beredskap och nog kändes det hårt, att skolan skulle gå till spillo i samma ögonblick som en önskan om utvidgning gick i uppfyllelse. Vid noggranna undersökningar efter branden kunde orsaken till elden aldrig fastställas.

Så stod då såväl personal som elever utan tak över huvudet. För eleverna ordnades så, att de flesta provisoriskt utplacerades vid CVM och CVV för praktikanttjänstgöring, medan ett mindre antal togs i anspråk för att röja upp på brandplatsen. Genom CVV tillmötesgående fick personalen logera i ett av lunchrummen därstädes. Papper, pennor och övriga nödvändiga skrivartiklar ställdes till förfogande och sedan började ett intensivt återuppbyggnadsarbete. Att det blev en bråd och besvärlig tid kanske läsaren förstår, men glädjen var stor, när man åter kunde samlas under ett tak i en för mobiliseringsändamål avsedd monterings- och verkstadsbyggnad, s k verkstadslada, ute vid stadens flygfält, ca 2 km från elevhemmet, även om inredning och utrustning var provisoriska. Så småningom ordnades emellertid även dessa frågor och till examen den 3 juli 1950 var allt i det närmaste komplett.

Före denna återuppbyggnadsperiod hade emellertid andra händelser timat. Fr o m år 1948 antogs på direktiv från flygförvaltningen 40 st elever årligen i stället för 30 st, som tidigare skett. I och med denna utökning utbildades

nu även en del elever till telemontörer. Någon teleavdelning hann emellertid icke upprättas före branden, men i och med att de nya lokalerna inreddes, fick denna yrkesgrupp ett mycket förnämligt utrymme att arbeta i. Elevhemmet på Johannisberg hade nu blivit för litet och ännu en gång bar samarbetet med KFUM frukt i form av ett nytt elevhem vid Lövudden, vilket kunde tagas i bruk vid höstterminens början den 1 aug 1949.

Under vintern 1956 meddelade flygförvaltningen, att ett stort behov förelåg att rekrytera tekniker och hjälptekniker och då de elever som genomgick FFV kunde anses lämpliga för dylika befattningar, fick skolan i uppdrag att utöka antalet nyantagna elever till 75 st. 1957 minskades antalet till 60 st vilket t v torde bli normgivande. Dessa utökningar av elevantalet har medfört ännu ett elevhem vid Lövudden, sammanbyggt med det som uppfördes år 1949.

Hittills har läsaren fått följa skolans utveckling, skisserad i koncentrerad form, men kanske även några ord om själva utbildningsarbetet vore på sin plats. När en elev i 15-16 års ålder anställes, har detta skett efter en mycket sträng utgallring, baserad dels på vederbörandes skol- och eventuella arbetsbetyg, dels på resultatet av de test han fått genomgå. Att konkurrensen är hård är bekant. Av 628 sökande år 1957 antogs, som ovan sagts 60 st. Under första terminen bibringas eleven grunderna i verktygens användning och vård. Att detta bänkarbete för en och annan är alltför besvärligt visar sig i, att en del elever avskiljs från skolan under den första provtiden, som varierar från 4 till 8 månader. När pojkarna sedan blir mer varma i kläderna, få de pröva på maskinarbete i olika former i den relativt rikhaltiga maskinpark skolan förfogar över. Det finns även en avdelning för svetsning och smide samt en snickarverkstad och man kan utan överdrift säga, att en elev, som genomgått det första läroåret fått en god insikt i de flesta arbetsuppgifter, som förekomma i en mekanisk verkstad. Under andra terminen sker uppdelning till utbildning inom de olika yrkesgrupper, varvid hänsyn tages dels till ele-

Interiör av teleavdelningen.

En av veteranerna vid skolan ing Erik von Köhler orienterar CFV generalmajor Ljungdahl.

vens egna önskemål, dels till lärarnas uppfattning om rådande lämplighet. F n avses tre olika yrkeskategorier erhålla utbildning vid skolan, flygmontörer (vilka erhålla utbildning såväl på flygplan- som motorsidan), telemontörer och instrumentmakare. Fr o m andra läsåret utbildas sedan eleverna på de olika specialavdelningarna för att under tredje och fjärde åren praktisera på någon av flottiljerna eller de centrala verkstäderna, varefter de erhålla avgångsexamen och garanteras anställning inom flygvapnet. Vid sidan om de två första årens praktiska utbildning om 32 veckotimmar meddelas teoretisk utbildning med 14 timmar per vecka. Att det program pojkarna får genomgå under skoltiden är ganska betungande kan nog inte förnekas, men avsikten är ju att få fram goda yrkesmän och andemeningen att "ändamålen helgar medlen" får väl i detta vällovliga syfte anses vara ett gott rättesnöre. Utbildningen är kostnadsfri och eleverna erhålla dessutom mat och inkvartering gratis, något som i dessa tider får anses ganska enastående.

Hur trivs nu personalen och eleverna med sitt arbete?

Jag tror inte jag far med osanning, om jag säger, att det för personalen är mycket stimulerande att arbeta med och hjälpa fram unga pojkar, som är vetgiriga och samtidigt utgör ett levande formbart material. Att lära dem ett yrke och att samtidigt försöka fostra dem till goda medborgare är visserligen ibland både tålamodsprövande och arbetsamt, men när man ser resultatet i form av äldre elever, som utgör ansvarsställande arbetare inom vårt vapenslag och dessutom erfar, att de i många fall genom egen ytterligare förkovran efter skoltiden avancerar till goda anställningar känns det enbart glädjande. Eleverna själva då? Hur erfar de sin utbildningstid? Ibland kanske de tycker sig gå under oket, när nödvändiga läxuppgifter eller ordningsbestämmelser tynger dem, men då de ef-

Terminsavslutning med lärlingsskolan

Husmor Tekla Isaksson med de tre eleverna Bengt Andersson, Ake Svensson och Olle Gustavsson. Bengt höll tyst med att det var han som fick mandeln. Foto: Bruhns.

Lärlingsskolans höstterminsavslutning strax före den gångna julen blev en klar framgång för triumviratet Werner Larsson-husmor Tekla Isaksson-eleverna.

Werner Larsson skapade trivsel genom sina knäppuppmetoder, elevhemspersonalen med fru Isaksson i spetsen serverade utsökt god julmat och eleverna hade julpyntat med fantasi och skaparglädje.

ter avslutad utbildning ibland kommer tillbaka för att hälsa på, hör man aldrig annat än uppskattande ord från deras sida. Det är väl så, att de då har mönat och förstår värdet av en gedigen yrkesutbildning.

Om allt vi upplevt här på FFV finns mycket att berätta, både mindre roliga och verkligt lustiga episoder. Som ett exempel på de senare vill jag nämna pojken, som, hitkommen från en avlägsen landsända, till en början absolut inte kunde sova om nätterna. Elevhemsföreståndaren bekymrade sig över den där sömnlösheten och trodde, att den berodde på hemlängtan. Pojkarna sov i järnsängar av militärt snitt, modell över- och undersäng, och pojken var helt naturligt ovan vid något dylikt. När föreståndaren började ana sammanhanget skaffade han fram en rejäl utdragssoffa och lät den sömnlösa ligga i den och då försvann problemet i en hast. Pojken bevisade omgående genom en god sömn och ett gladare humör, att vanans makt är stor – den kära utdragssoffan påminde om hemförhållandena och skingrade all olust.

I sitt välkomsttal hälsade Werner Larsson gästerna välkomna. Bland dem fanns rektor Ove Ahlgren, Flygförvaltningens verkstadsskolor, sekreterare Thunås, KFUM, styresman Dahlin och överingenjör Högfeldt. Där fanns också f. d. eleverna Gard och Möller samt naturligtvis lärlingarnas lärare Mörk.

Flitiga besök gjordes vid det lockande julbordet. Slamret av knivar och gafflar tystades effektivt av välspelande trion Lewin, Ridderström, Saarinen.

Man tittade på elevernas nyinredda musikrum i källarvåningen och beundrade deras goda smak och uppfinningsrikedom.

Julklappsbytet med Werner som tomt blev en överraskningarnas stund. Det började med att var och en fick ett litet kort på vilket man kunde läsa slutet av ett ordspråk. På julklappspaketerna läste sedan Werner början av ordspråken. Det gällde då för den, som hade fortsättningen på sitt kort, att

Glad trio vid risgrynsfatet: Övering Högfeldt, styresman Dahlin och sekr Thunås. Foto: Bruhns.

snabbt ge sig till känna genom att läsa fortsättningen. Skratten ekade tätt och hjärtligt skrattade alla, när Thunås fick deckaren "Mer än mord".

Kaffet och tårtan (tårtorna) kom på bordet och rektor Ahlgren hade både allvarliga och uppmuntrande ord för eleverna. Sekr. Thunås riktade ett tack till dem som styrde och ställde på CVA för deras intresse för elevhemmet och styresman Dahlin riktade ett hjärtligt tack till personalen för en överdådig måltid.

– Vi kommer alltid hit med stora förhoppningar; hur skall det sluta, frågade Dahlin och utbringade ett kraftigt besvarat leve för elevhemspersonalen. Bertil Axelsson steg fram som representant för eleverna. Han överlämnade blommor till Werner Larsson, fru Isaks-

Risken av rökning större än man tror

Dr Sven Lokander, verksläkare vid ASEA i Västerås, talade fredagen den 7 mars på elevhemmet om tobaksbruket.

Föredrag i egentlig mening blev det aldrig utan det hela gick i samtalets tecken – ett synnerligen intressant samtal, som varade ett par timmar framför svarta tavlan.

Det började med att dr Lokander frågade ut rökarna om fördelarna med att röka. Smakar gott, lugnar, 700 miljoner till Sträng, skapar gemenskap. sämre aptit (håller vikten nere) – det var allt. Dessa fördelar samlades på höger sida av svarta tavlan och till vänster antecknades nackdelarna. Det blev en hel del mer, men framförallt allvarigare saker. Dålig kondition, sämre ekonomi (normal kostnad 1.000 kr om året), smakar illa, slav under lasten, mörkerseende försämras (cirka tre cigaretter under mörkerkörning är lika farligt som att vara full under körning), giftigt (ett barn dör, om det sätter i sig en halv cigarett), brandfara (30–40 individer per år bränner ihjäl sig genom rökning), lungcancer och andra cancerformer samt hjärtsjukdomar.

Dr Lokander framhöll, att man vid undersökningar konstaterat överdödighet bland rökarna i de flesta sjukdomar. Han uppskattade rökarens avkortade livstid till 5 procent.

Talaren inledde med att med tillfredsställelse konstatera att det fanns en del rökare bland åhörarna – när han talade om spritmissbruk, brukade det vara enbart nykterister i publik. Han avslutade med att sätta hårt åt rökarna.

– Kan ni sluta röka? Ja! Är det värt att offra 5 år av livet och kanske 10 år i plågor? Det är bara att sluta tvärt.

Försök inte med minskad konsumtion. Det går inte.

Luften var tjock av tobaksrök, när Werner Larsson underströk åhörarnas applåd med ett tack för det underhållande och värdefulla föredraget, och han ställde den förhoppningen, att vid nästa sammankomst på elevhemmet, luften skulle vara något lättare att andas.

Det kan vara värt att nämna, att Werner Larsson med denna träff, som var hans uppslag, ville sätta ett utrops-tecken efter det glädjande förhållandet, att det var 1.000 dagar sedan han slutade röka!

Wim.

son och flickorna i köket med tack och önskan om en god jul.

Kvällen avslutades med filmföreläsning. Wim.

Glad CFA-fest gladde alla

Birger Björklunds glada nuna utstrålar CFA-festglädje.

Foto: Per Sjölin.

Tisdagen den 7 mars samlades CFA-personalen åter till den årligen återkommande CFA-träffen i Folkets Hus rotunda.

Flygdirektör Nyberg hälsade välkommen och berörde därvid det kärva läge, som uppstått inom försvaret och som vi alla är berörda av. Dir. Nyberg hade dock den uppfattningen, att CFA ej skulle beröras av de indragningar av personal, som f.n. pågår. Han väddade till var och en att på bästa sätt medverka till att vi skulle komma över svårigheterna. Dir. Nyberg avtackades med hjärtliga applåder och så sjöngs CFA-visan med kraft och inlevelse.

Två vpl från F 1 ordnade med hjälp av utrustning från sin flj en uppskattad filmföreläsning. Det var färgfilmen om Lansén. Den ena av de båda vpl gav före visningen en intressant orientering. Filmen gav åskådaren ett starkt intryck att Lansén är en skapelse, som bevisar att vi ligger på toppen av tekniskt kunnande och att vi med tillförsikt kan förlita oss på vårt flyg, när det gäller vårt försvar.

Duon Bror Möller och Herman Fäldt underhöll med musik till fiol och piano. Applåderna smattrade och gav bevis på uppskattningen.

Antagning av lärlingar

Den 9 sept 1957 inskrevs 15 elever i kl 1 i CVA lärlingsskola. För att definitivt antagas som lärling fordras en godkänd provotid av 6 månader. Av de elever som inskrevs i höstas har följande 13 st antagits som lärlingar fr o m den 9 mars 1958.

Tage Andersson
Göran Andersson
Ulf Edén
Åke Frisk
Bertil Gustafsson
Conny Hammarqvist
Lars Olof Hellberg
Rolf Johansson
Rune Johansson
Rune Carlsson
Rolf Lundberg
Lennart Persson
Olof Pettersson

Revyappan C.-H. Dahlström presenterade cabaré "Den röda tråden." Mary Sjöberg angav den familjära tonen, när hon inledde med att sjungande vandra ned och ta dir. Nyberg och fld Hultman i handen. Revypappan ovetande hade man skaldat om dennes englandsresa och det blev en prima överraskning, som väckte starkt jubel.

Programmet avslutades med att publiken sjöng med i finalen. De medverkande avtackades av dir. Nyberg, som också överlämnade blommor till alla medverkande. Som en överraskning fick blomsterutdelaren själv mottaga en blomsterkvast av revyartisterna. Kaffet dracks under god stämning och allsungen klingade med kläm. Bjelkes dansorkester höll ut till midnatt och när man tågade hem, var man överens om att även denna träff varit särdeles lyckad.

C.-H.

Visa om revypappa

I was born nånstans vid kusten
å my name är bara miss
och som andra I have lusten -
- den som börjar med en kiss.
Men för mej det aldrig lyckas
I have alltid gått på nit
It is konstigt kan det tyckas
men i år jag ramlat dit
Ty med båten kom från Swedens land
en charmör, steg i land
He was lovely och jag blev så het
men den gossen från mig smet.

Refr.:

Very very wellcome back, mister
Dahlström
Very very wellcome back, mister
Dahlström

You har haft en lucky tid häröver
Du har levat högt på statens klöver
och av lilla mig du fått vad en charmör
behöver
när du diskuterar vill du själv ha sista
ordet
när du dricker sprit vill du ha andra
under bordet

Ja du slår rätt hårt med gisslets piska
lyssnar gärna när du ser nån annan
viska
och med lilla mig du nu fått sliska.
Very very well, very very well
Very very vell come back

Vi har vandrat uppå streeten
vi har vandrat hand i hand
och han bjöd på "salta biten".
på en restaurang ibland
Ja han bjöd på whisky - soda
det har flödat utav sprit
Ja att karlar kan va' "goda"

En fantastisk bok

Tord Hall: *Satelliter och rymdfärder*. Albert Bonniers förlag.

En synnerligen aktuell bok med rykande färska uppgifter inte endast om sputnikarna utan också om Explorer, vårt senaste nytillskott på stjärnhimlen, finns i dagarna tillgänglig på bokhandelsdiskarna. Fil. dr Tord Hall visar i sin bok *Satelliter och rymdfärder*, att det är möjligt att presentera vetenskap i en sådan form, att det blir lättsmält för praktiskt taget alla. Författaren ger en spännande snabbteckning av de män, som gjort det möjligt för dagens tekniker att ta språnget ut i världsrymden. Enbart denna inledande del av boken ger läsaren en kraftig och välbehövlig förstärkning av allmänbildningen. När författaren kommer in på satelliter och rymdfärder, för han läsaren in i fysikens och kemiens förtrollande värld. Avsikten är bl a att ge en klar bild av de problem, som rör sig kring kommande rymdfärder. Att rymdfärder är möjliga och att de kommer att bli verklighet inom en snar framtid, det tvivlar man inte på efter att läst denna komplettering till våra äventyrs- och uppslagsböcker.

Wim

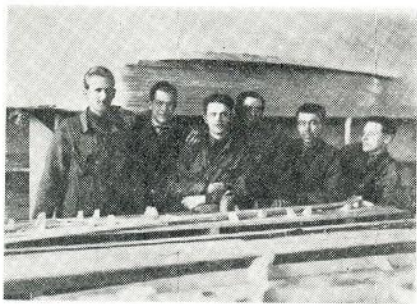
blev mig känt när han kom dit
Ja du är till mig från himlen sänd
Du är min - to bitter end
Ja Don Juan var en nolla blott
Du kan ge - och jag har fått
Refr.: Very very wellcome ...

När vi var på kabinettet
där dom dockor har av vax
ja då blev det på det sättet
att för mig så blev det dags
När jag rättat till naturen
och kom in i skräckens sal
då Carl-Hugo den filuren
någon satt på piedestal
Och inunder stod mot honom stödd
en uppgift om - var han var född
ja den synen glömmar aldrig jag
han är en kung från CFA.
Refr.:

Nu jag längtar and I hoppas
That we snart skall meet igen
ja itis härligt when det knoppas
en liten ros av kärleken
När du sitter på ditt office
tag en penna i din hand
för du säkert har nått stoffis
så du kan skriva brev ibland
Och hör jag inte av dig i år
var du lugn - besök du får
för då löser jag en turbiljett
och din förklaring blir ej lätt.
Refr.:

6. När jag började med flyg

Emil Blomqvist och Ragnar Engwall berättar

Spanttillverkning vid CVV. H Källén, FF, S Lindquist, CVV, R Engwall, CVA. Efter namnen har nuvarande anställning angivits.

Det var precis inte av någon händelse, som Bergtrollet en kväll ringde på hos Emil Blomqvist, två trappor upp på Gäddgårdsgatan 6. Det var heller inte av någon händelse, som Ragnar Engwall satt nedsjunken i en fåtölj i vardagsrummet och lyssnade på "Dagens eko". Nej, sammanträffandet var faktiskt förberett och meningen var att vi skulle prata lite om "flygets träålder", som Engwall uttryckte sig. Att det blev en hel del träprat faller sig väl ganska naturligt, när man kommer ihop med två fullblodssnickare – Blomqvist visserligen numera fördetting i yrket.

– Den andra januari 1928 började jag vid CVV, berättar Blomqvist. Egentligen var det min fru, som gav mig impulsen att söka till flyget. Jag hade arbetat på ASEA men trivdes inte där.

– För 30 år sedan, berättade Blomqvist vidare, steg man inte enkelt och behändigt in i en bekväm buss för att fara till jobbet. Jag gick hela vintern och just när jag började, var det så mycket snö, att den gick upp över knäna.

– Fjorton dagar efter dig var jag också CVV:are, säger Engwall. Jag har en broder, som då var vid Malmslätt och för övrigt ännu är kvar i flyget. Det var han, som inspirerade mig att ta anställning vid flyget.

Det var två man och en bas på maskinsnickaravdelningen. Basen hette Hall. Satt på en stol och spottade snus omkring sig – enligt Engwall. Här sågade och fräste man alla detaljer till flygplansbyggena. Just då var det Hansa, som stod på programmet. Vingar och kroppar och "flottörbyggen i all oändlighet".

– Mitt första jobb, sade Blomqvist, var att bygga spant till flottörer. Så var jag med och byggde vingar till S5C.

Den gamla Hansa kom igen, nu försedd med stålkropp och modifierade vingar. Så var det flottörer, förstås.

– Och reparationer, säger Engwall. Jätteproblemet var att få flottörerna täta.

– Du kanske tycker, att vi tjarar om flottörer, undrar Blomqvist, men det är ett faktum, att jag och Knutte Moberg höll på och byggde flottörer i flera år.

Samtalet kommer in på original och Sopa-Jerker kommer på tal. Sopa-Jerker stod och pratade med Blomqvist vid dennes svarv. Så kom styresman Sjögren och då började Sopa-Jerker som kamouflage sno runt med kvasten. Sjögren kom fram och fick tag i kvasten och gav Sopa-Jerker en lektion i sopning! En annan gång kom Sopa-Jerker med ett fång ved. Sjögren stod med klockan i handen och betraktade honom. Just då ringde klockan till matrast och då släppte Sopa-Jerker vedfånget där han stod. Propellmakare Lindholm tillhörde de slagfärdiga. Vid ett tillfälle tog han en vilopaus i sitt arbete. En överordnad steg fram och undrade om inte Lindholm arbetade.

– Titta där, svarade Lindholm och pekade på den stora spånhögen på golvet.

– När slutade du vid CVV, frågar Blomqvist Engwall.

– Det var 1931, blev svaret. Vissa nummer bland arbetarna togs ut och meddelades genom dåvarande verkstadsöveringenjören Magni, att det började bli dåligt med arbete och att han inte hade något emot att vi sökte annat jobb. Jag frågade efter vilka principer, som de avskedade valts ut.

– Jag har valt ut dem, som har de bästa betygen, ty dom har lättast att få arbete, förklarade Magni.

– Det var första gången, som jag fått sparken för att jag hade bra betyg, skrattade Engwall. Vi hade inget kollektivavtal på den tiden. Vi nyanställda i Västerås hade två öre mindre i timman, än de som överförts från Stockholm. Ville man ha mera betalt, så var enda möjligheten att gå upp och begära påökt, exempelvis två öre mera i timman.

Vi kommer in på flygplan igen. Bücher-Jungman byggdes på licens. Det var rent tändsticksbygge med spryglar på 3×3 mm. 1937–1938 började träåldern mista sitt grepp om flyget. Men Blomqvist och de andra höll fast vid flyget.

– Vi hade fått "flyg" i blodet och

vi funderade nog också på att det skulle bli en snabb utveckling, sade Blomqvist.

– Ja, vi såg ju vad tyskarna åstadkom i Spanien, tillade Engwall.

1941 flyttade Emil från CVV. Han blev då lånad till FFVS, dit han så småningom överfördes. Året därpå kom Engwall tillbaka till flyget. Även han sökte sig till FFVS.

Med J-22 kom något helt nytt. Man arbetade både dag och natt för att få provplanet färdigt. Så kom CVA och Arboga in i bilden. De sista 18 22:orna monterades där. Alla delar hade där emot tillverkats vid FFVS. Snickeriet var nu huvudsakligen mallar och verktyg.

– Så var det bockar och bänkar och annat, som det alltid är på verkstaden, när den är ny, tyckte Blomqvist.

– Monteringslag passade panelerna på kropparna, när serietillverkningen började. Panelerna hade tillverkats av Bodafors och NK.

– Så småningom kom översynerna på J-22 med panelreparationer för oss, säger Blomqvist. SK 16 var ingenting för oss. Det blev mest verkstadsutrustning och lådspikning. Det intressantaste jobbet var för vår del slut.

– Atmosfären kring flygplanet – detta obestämbara "flyg" – har till viss del försvunnit men inte helt och så har vi alla våra minnen, avslutar Ragnar Engwall.

Old Jim.

Pappershinder för raketdrift

Gunnar Jonsson kom dragande på en pryl, som skulle in till målarverkstaden.

– Hallå där, ropade någon, skulle det inte gå snabbare, om du ordnade en raket på den där tunga grejen.

– Jo, nog skulle det göra så, men då skulle inte planeringen hinna med att ordna papperen, svarade Jonsson.

Skäggens förvirrande verkan

Manne Andersson på 642 planeringsförråd sitter så till, att han ser en hel del besökare passera. Bland dem finns åtskilliga herrar prydda med skägg i olika former. En dag, då det var särskilt livlig skägghälsning, kom bland övriga papper till planeringskontoret en lapp med följande önskemål.

"Var vänlig skaffa mig en naturlära, så att jag kan identifiera de underliga varelser, som passerar.

Manne."

Att tala illa om en person, som inte är närvarande, kanske säger något sant.

Men en sak är säker, man talar mera illa om sig själv.

Gammalt ordspråk.

Märkesdag för CVA när Josef Karlsson pensionerades

Filmning — kanske ett nytt hjälpmedel

Genom fördelningen av försvarspengarna har visserligen Flygvapnet ekonomiskt sett blivit den största vappengrenen. Ingen får därigenom tro att våra finanser är goda, tvärtom. Den materiel, som flyget av i dag arbetar med är tekniskt avancerad och följaktligen dyrbar. För att det skall vara möjligt att hålla vårt Flygvapen i högsta trim inom nuvarande kostnadsram gäller det att inom alla områden hålla kostnaderna så låga som möjligt. Verkstäderna har stora möjligheter att här göra en insats. Vi kommer på CVA att inom olika områden göra undersökningar för att försöka få ner översynskostnaderna.

Att förbättra och förenkla arbetsmetoderna både i verkstad och på kontor är en av de främsta möjligheterna vi har att förbättra vårt kostnadsläge. Arbetsstudieavdelningen arbetar visserligen ständigt på detta område, men vi måste angripa problemet ännu intensivare.

Vid kartläggning av arbetsförenklingar står ett flertal hjälpmedel till buds. Vi har använt oss av ett par sådana vid arbetsförenkling av ett arbete inom CVA. Vi har dels tillämpat grupparbete med deltagare i gruppen från både arbetsledning och arbetare och dels filmat enligt en ny metodik. Denna filmmetodik benämnes memotionsfilmning och innebär, att man i stället för att filma med normal hastighet, 16 bilder per sekund, kan köra med ca 1 bild per sekund. En filmrulle räcker med normal hastighet 3-4 min. Med den låga hastigheten räcker den i stället ca 1 tim, vilket innebär en avsevärd kostnadsbesparing. Kameran är försedd med en vidlins, varigenom den täcker ett betydligt större område än normalt. Numera finns det dessutom så ljuskänsliga filmer att extrabelysning icke erfordras.

Vad är det då för vinst med att använda filmning som hjälpmedel vid arbetsförenkling? Jag vill här endast visa på ett par rätt väsentliga fördelar.

I stället för att en arbetsstudieman under relativt lång tid måste följa upp arbetet på platsen i verkstaden placerar man kameran i verkstaden. Det är inte alltid nödvändigt att ha en "maskinist" i dess närhet.

Med filmen flyttar man arbetsplatsen in på metodavdelningen där bild efter bild kan analyseras.

- Det är i dag en märkesdag för CVA, sade styresman Dahlin, när han talade avskedsord till förrädsarbetaren Josef Karlsson.

- Det är första gången i CVA historia, fortsatte Dahlin, som vi får en tvättakta pensionär.

Ja, så var det. Josef Karlsson var CVA första verkliga pensionär. Någon har tidigare avgått med förtidspension, men Josef Karlsson hade arbetat tiden ut. Men det var inte det enda märkliga med honom. Styresman Dahlin framhöll, att man kunde ge Karlsson titeln ur-CVA:are och man kunde sträcka sig ännu längre och nämna honom som ur-ur-CVA:are. Josef Karlsson var nämligen med bland dem som tog första spadtaget, när CVA-byggnaden påbörjades.

Styresman Dahlin framförde vidare i sitt tal företagets tack för allt arbete, som Karlsson ägnat företaget under de gångna åren och för det goda samarbetet. Därefter överlämnade han blommor, en textad adress med ett så gott som dagsfärskt foto av Karlsson i arbetet samt ett presentkort på framtidsprenumeration på personaltidningen Bergtrotlet. Dahlin avslutade med att utbringa ett fyrfaldigt leve för Josef Karlsson.

FCPF:s avd.-ordförande Ingemar Johansson tackade Josef Karlsson för den tid, som denne varit tillsammans med kamraterna i fackföreningen.

- Du är vår första riktiga pensionär, jag hoppas att du får leva med hälsan i behåll och vi önskar dig lycka och välgång, sade Johansson. Han skämtade till sist, att Karlsson kunde påräkna att bli vald till ordförande i en blivande "ungdomsklubb" inom avdelningen.

Det analyserade förloppet kan när som helst reproduceras, vilket inte minst i grupparbete är värdefullt för att inte säga nödvändigt.

Om metodstudien gäller ett arbetslag med 2 eller flera arbetare är en "normal" studie mycket svår och tidsödande att göra. Med filmens hjälp går analysen avsevärt fortare och den blir dessutom billigare.

Tro nu inte att vi skall sätta upp en filmstudio på CVA. Jag vill endast prova de moderna möjligheter som finnes och först sedan de visat sig användbara kommer vi att satsa för fullt på dem.

Ah

Styresman Dahlin tar ett hjärtligt avsked av Josef Karlsson.

Verkmästare Folke Larsson framförde ett tack från Josef Karlssons tidigare chef inom företaget, ing Ejert. Han talade också på kamraternas vägnar.

- Du är den som varit nummer ett bland oss, yttrade Folke Larsson och överlämnade blommor.

Förvaltare Birger Haglund, Josef Karlssons chef sedan två år tillbaka, hade också blommor i handen, när han på egna och arbetskamraternas vägnar framförde varma avskedshälsningar. Haglund överlämnade förutom blommor minnesgåvor från kamraterna.

- När det är en solskensdag, så tycker vi att solen skall skina även över din familj, sade Haglund med ett påpekande att en av gåvorna var avsedd för fru Karlsson.

Mässföreståndaren Balk-Johan hade också en del avskedsord att säga sin kamrat, innan han på Mässens vägnar bjöd in till dukat kaffebord. Vid kaffebordet pratades i all gemyt om gångna tider och den nyblivne pensionären utfrågades om sina planer inför framtiden.

- Först av allt skall jag ställa mig i snickarboden hemma vid min stuga i Godby och tillverka fågelholkar, förklarade Josef Karlsson.

- Fåglar och blommor - det är bra hobbies för en pensionär, tyckte Josef Karlsson och skrattade sitt hjärtevarma skratt.

När det var dags för uppbrott trycktes pensionärens händer också av överingenjör Högfeldt och personalföreståndare Folke Ericsson.

—//—

Ur dagboken

Av Ewert Skoglund

Det här kommer att bli i stil med vad som tidigare hämtats ur dagboken:

- 1) vad som skrevs för tio år tillbaks, den här gången alltså 1948,
- 2) personligt och subjektivt blandat med allmängiltigt och objektivt samt
- 3) "en från flera håll uttryckt önskan" om fortsättning, som en kamrat i Publicistklubben alltid motiverar sitt skrivande med.

Alltså...

12/1 -48. Fr o m i dag arbetar fru Schutz på uppbyggdsexp enbart för CFA. Det gäller utskrivningen av CFA:s mtrlförrådskort på sådant, som överföres dit. Vi började med det redan i början på december i fjol, men nu måste en på exp helt avdelas för det arbetet.

15/1 -48. "Löpande" - mycket. Dessutom har vi påbörjat omläggningen av inventarieförrådskartoteket fr Viscard till Skandexsystem. Det blir denna vinters mammutarbete.

16/1 -48. Fröken Hellström, FF/MU, besökte oss och andra avdelningar å tjänstens vägnar.

26/1 -48. Kortutskrivningsarbetet för CFA slut. Kanske hade det viss betydelse, att det egna arbetet blev efterställt och att detta påpekades. Vi har de senaste dagarna arbetat på övertid med korten ifråga.

29/1 -48. Kamrer Söderwall gav en vink om att "fysisk" inventering bör ordnas inom verkstadsinventarieförrådet. Av gammal "arméerfarenhet" från åtskilliga inventeringar blev genmälet, att vi är ju part i målet och kan väl inte börja inventera oss själva, utan det ska enligt alla bestämmelser opartiska utses till.

6/2 -48. Extra arbete halva dagen med "ögle"-uppgifter till 450. Skrivmaskinsrengöring av Atvidabergs i Köping. Omläggningen från Viscard till Skandex går vidare. Mycket återstår ännu.

9/2 -48. TGOJ har meddelat, att "så länge nuvarande stridsåtgärder pågå kan från den 10 bara de, som löst månadsbiljetter räkna med få bussplats "ut" och "in".

20/2 -48. Mer arbete nu därför att eskaderövningarna börjar i morgon här i Arboga. CVA tjänstgör som utlånare av diverse. Kättersk fundering inför utlåningarna: lämnas lånen i vederbörlig ordning igen och i vilket skick?

3/3 -48. EP har helt plötsligt lagt om till en kort, befallande kommandoton. Han är bra utan den. Vet det väl inte. Osäker på sig själv liksom.

10/3 -48. Nu har uppbyggdsexp flyt-

tat över från norr- till "solsidan" i samma våning en trappa upp. Vi förfogar över tre rum: Schutz och Sjökvist ett, Pettersson och jag var sitt.

1/4 -48. I dag skulle fru Schutz ha börjat på en annan avdelning men är sjuk. Och fröken Karin Henriksson, som skulle komma istället, har inte kommit. Sjökvist och jag sköter "ruljansen".

7/4 -48. Fröken Henriksson har nu börjat på uppbyggdsexp.

13/4 -48. Arkivutrymmena börjar ta form. Behovet av inredning i adm och "berget" anmält till FF. Behövs. Bara sedan utgallringen följer vad K Maj:t förordnat, så att arkiveringen inte blir "evig".

13/5 -48. Nytt med avskrivningsplanen, som började den femte april. Allt det gjorda får göras om. - Skärmbildsfotografering.

16/5 -48. De nya bestämmelserna för avskrivningsplan för cv har nu nått oss, utarbetade av V-dir Bjarnholt/ing Pernelid. De har datot 11/5. Endast maskiner, större verktyg och inventarier till ett anskaffningspris av minst 400:- och med beräknad livslängd av tre år eller mera, skall medtagas. Tidigare har som princip gällt, att *allt* med en användningstid på minst tre år skulle medtagas. Det gjorde - som kommentarerna till de nya bestämmelserna säger - avskrivningsplanen "mycket omfattande" och medförde "extra arbetsbelastning".

4/6 -48. Till "berget" och studerat brandskadorna i färgförrådet.

10/6 -48. Börjat den bokföringsmässiga genomgången och nyorganisationen av s k "övriga verifikationer". Kommer att ta lång tid. Borde ha lagts upp vid CVA:s uppsättning. Exempel på hur sådant skall ske saknas inte inom försvarets uppbyggdsexförande.

11/6 -48. Arbete med omläggningen av lånebokföringen vid sidan om det övriga.

3/7 -48. Slutspurt inom alla avd inför "totalsemestern". Är dock själv i tjänst under den som tjf uppbyggdsexförande.

15/7 -48. Slutfört själva registreringsarbetet med lånebokföringens iordningställande.

17/7 -48. FF tycks inte veta om "sin" egen diktade s k "totalsemester" vid cv. Uppbyggdsexförande och annat kommer som vanligt.

19/7 -48. "Totalsemestern" slut.

27/7 -48. Laddat med arbete i "helvetisk" hetta. Kring 35 gr i rummet i skuggan.

30/7 -48. Ännu hetare!

23/8 -48. Börjat efter semestern. Inventeringskommissionen tillsatt för verk-

stadsinventarieförrådet: kapten Hambn, ing Lifvendahl, rit Holmberg, arbfm Haglund och jag.

24/8 -48. På fm till staden för organiserandet av kontorsskrivmaskinsrengöringen med Atvidabergs Industriars Arboga-filial (ny).

4/9 -48. Utom "löpande" gjort iordning reversal och leveransuppgifter för 1945. Sedan följer åren efter. Än finns alltså arbete kvar sedan år tillbaka.

25/9 -48. I dag kom Arboga Flygklubbs skr gn Andrén om de grejor man skall ha från CVA för kortegen gn staden 3/10: 1 kass flygplan utan vinge, Sk 14, 1 bärgningsbil, Brockway, 1 TMR, 1 Link-Trainer, 1 jeep, 1 traktor. Allt försäkras i viss omfattning gn klubbens försorg.

13/10 -48. Den ekonomiska rapporten till Kungl Kommerskollegium om investeringar beträffande maskiner tog hela dagen. Investeringskommissionen har hittills ifråga om arbetsmaskiner inventerat 27 st av gruppens (grp a4) 270 st.

15/10 -48. Besiktningarna till förslag om kass av vif-mtrl börjar nu "flyta" i den uppgjorda rutinfåran: 1) förteckning av uppbyggdsexföranden, 2) besiktning och förslag av Lundmark, 3) beslut av S. Allt på samma blankett. Skönt.

28/10 -48. Arne Holmquist från FF här. Vi har klarat av ett 15-tal trassliga inköps- och uppföljningsärenden. Faktiskt: den här gången inte trassliga för CVA utan för FF räkningskontroll.

1/11 -48. Lagt upp reparations- och översynsregister på alla kontorsmaskiner. Bestånd f n: 48 st skrivmaskiner, 50 st räknemaskiner.

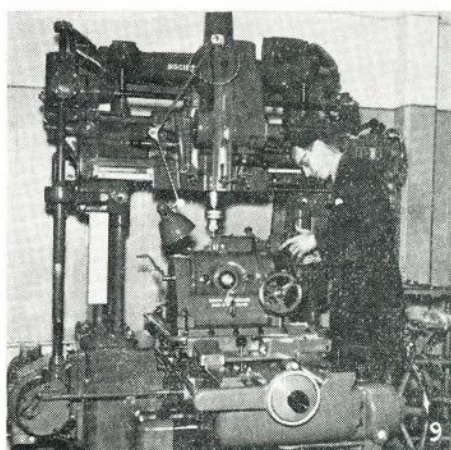
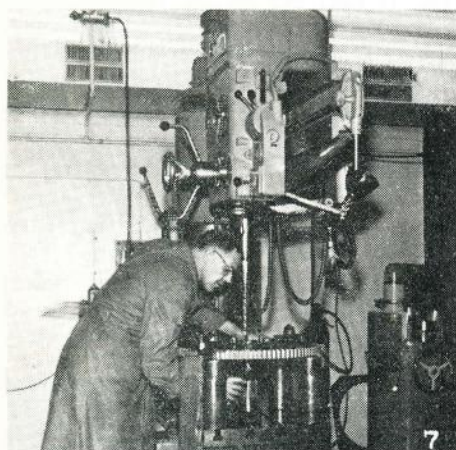
5/11 -48. Inventering av mtrl, erhållen från FFVS 1946 som luftskyddsmatrl, nu på gång.

16/11 -48. Praktikantutbildningen har påbörjats. Vi har just nu Per Olof Olsson, medan Folke Sjökvist tjänstgör på annan avd.

6/12 -48. "Slutklämmen" på leveranserna till elevhemmet vid Ekbacken synes nu ha anlänt. Långkuddar och örngottskuddar. Samma leverantör som vad gäller det övriga vi fått - bord, stolar, sängar, skåp, gardiner, armatur, fåtöljer, mattor m m - Nordiska Kompaniet gn KKV. Faktiskt billigt pris med tanke på kvalitén, så även Krigsmaterielverket kan göra sin sak bra. Bara man slipper en tiondel av dess pappersexercis!

30/12 -48. Forcering inför årsslutet. Tittade i förbifarten på lite statistik. På enbart verkstadsinventarieförrådssidan 1.312 mål sedan juli 1944, vilket i första hand betyder lika många uppbyggdsexföranden med ty åtföljande många fler leveranser, mb, lu och hela raden utefter. Till detta kommer materialförråds- och kasernförrådsmål, ammunitions-dito m m.

KAMERAGLIMTAR FRÅN ARBETSPLATSEN

Ulla-Britt Jonsson, sekr hos för-
rådsdir Nyberg.

Driftint Eric Olsson diskuterar inköp
med förrådsdir Erik Nyberg.

Gunnel Karlsson skriver maskin dagen
lång i skrucentralen Berget.

Egon Henziger mäter en fixtur.

Ake Kanlén synar skinnrocken, som
lämnas ut av George Zetterlund i 280
förråd.

Henry Lännbrink skriver in mtrl i
planeringsförrådet.

Gösta Ohlin avsynar ett turbinhjul
till motor RM2.

Ewert Ewaldsson bygger en apparat-
provrigg.

Tage Wreiber borrar en gigg. Han
har den förnämliga Sip-maskinen att
arbeta med.

Avdelning 781 nålsöga för ankommande gods

Papper, papper och åter papper. Frågor, frågor och åter frågor. Fraktsedlar, mottagningsedlar, Lu-A och Lu-B (Lu=leveransuppgift), packnotor och teleprinter i stora högar. Bilar — personbilar, skåpbilar, mindre lastbilar, stora lastbilar, lastbilar med släp, truckar, som far omkring som vesslor. Detta är avdelning 781 — avdelning för ankommande gods.

Mer skulle man inte behöva säga om den här avdelningen, som väl är den som flitigast står i kontakt med andra avdelningar inom CVA. Men låt oss röra en del i deras papper, titta på deras gods och lyssna på bekymren.

Harry Sjögren granskar en uppbördsorder.

Först hälsar vi på hos Sjögren och Nilsson i deras masonitkontor i bergsinfarten. När man kliver in genom dörren, får man en påminnelse om amatörtteatertiden, då det gällde att ta försiktigt i pappdörren, så att man inte rev ner hela kulissen.

– Du behöver inte vara ängslig, säger Sjögren skrattande, nog hänger taket kvar. Men lite glest är det här och var, vilket gör, att de otäcka vindarna från den öppna bergsinfarten sveper runt bland papperen.

– Här är man kall om fötterna och huvudet måste man hålla kallt, säger Nilsson och sväljer med filosofiskt lugn en magnesyl.

– Allt ankommande gods passerar 781 även om det i en del fall enbart

sker pappersmässigt, förklarar förman Harry Sjögren. Virke t ex till städar-Lasse levereras direkt till driftsektionen, men papperen går hit för "intagning".

När någon beställer någonting från någon firma, går en anmodan till inköpsavdelningen, som verkställer upphandlingen och skriver ut mottagningsedel. Förrådsmästare Gustaf Karlsson får detta papper och överlämnar det till Sjögren för bevakning. Sedan sitter vi här och bara väntar tills godset kommer, skrattar Sjögren. Fraktsedeln är den första impulsen, att godset har anlänt. Carlsson får den och gör upp en lista över dagens ankommande gods. Chauffören, som skall hämta vid järnvägen, får en lista och Sjögren också en kopia. Vid återkomsten från järnvägen lämnar chauffören listan till Martin Eriksson i bergsinfarten. Denne kollar, att allt är med och att det i övrigt är rätt så långt han kan kontrollera.

– Nå, är det rätt?

– För det mesta, säger Carlsson. Visserligen kan tunn olja ibland vara vasetin, men om man bland de 75.000 positioner, som passerar här årligen, skulle råka på en och annan felexpediering, så är det nog förstäligt. Vad som gläder oss mest, är att godset anländer utan skador. Det är sällsynt att bräckage förekommer.

Nu får kontrollen genom Lennart Eriksson ta hand om gods och mottagningsedel. Eriksson lottar godset genom att på utskrivet följekort anteckna mottagarens avdelningsnummer. Mottagningsedeln är snart åter hos Sjögren, som vidarebefordrar den till godsmottagaren för kvittering, varefter mottagningsedeln åter hamnar hos Sjögren.

– Men sedan vill jag inte se det här papperet mer, säger Sjögren, utan nu åker det upp till förvaltare Haglund för påskrift och därifrån till 971 för betalning.

I en del fall kan godset inte levereras så där direkt. Där kontrollen inte genom enkel besiktning kan avgöra om godset är i verklig överensstämmelse med beställningen, skickas godset på provningsanmodan till avdelningen, som har möjlighet att verkställa provning.

– Så har vi det s k planeringsgodset, fortsätter Sjögren, mestadels reparations- och översynsgods från flottilj.

Sture Nilsson – realist och filosof – umgås försiktigt med materielen.

Här är det erikssönerna Algot och Sven som packar upp och lottar godset till respektive avdelningar. Här liksom på andra punkter inom avdelningen gäller det att se upp. Det är gods av det mest skiftande slag och med de mest skiftande benämningar, inte alla gånger de riktiga. Att en kanon är en kanon är enkelt att avgöra, men den skall också ha det nummer, som står angivet på mottagningsedeln.

– Vad gör ni, då ni inte sitter och väntar på gods?

– Jo, då besvarar vi telefonförfrågningar bl. a., svarar Sjögren. Till kl 8 håller sig telefonen ganska tyst och då får vi lugn och ro att bläddra i våra papper. Men sen sätter frågekören i gång. Beställaren ringer och upphandlingen ringer. En och annan har väl den uppfattningen, att vi gömmer godset för att retas, men så stygga är vi inte, skämtar Sjögren. Dessutom skriver vi "gulingar". Om en flj t ex glömmat sända mottagningsedel, går reparationen på Lu och då blir det guling. Delleveranser föranleder också utskrivande av guling. Så har vi felsändningar att ta hand om. Hopblandning med CFA

Algot Eriksson och Sven Eriksson har varukännedom jämnförbar med pantlänarens.

Dåligt nyckelskydd riskerar säkerheten

Artikeln hämtad ur Tidskrift för
Civilförsvaret.

Det slarvas ofta med nyckelsäkerheten, både hos myndigheter och vid privata företag.

I allmänhet tycker folk nog att detta med nyckelsäkerheten är en relativt ovidkommande fråga och tänker alltför litet på att minsta lilla slarv kan riskera allt det, som man tror låset skyddar.

Här följer ett par exempel – hämtade ur verkligheten – som visar hur huvudlöst det kan gå till. Känner Ni

förekommer ofta. De civila firmorna har svårt att fatta skillnaden mellan CFA och CVA.

Carlsson går igenom packsedlarna från gårdagens ankommande gods. Han sänder dem därefter till Sonja Pettersson på avd 991 för sk pos-räkning. Laget arbetar nämligen på ackord och antalet positioner avgör förtjänsten. Sonja ser till att packsedlarna fördelas enligt Carlssons direktiv.

Inköpsavdelningen får packsedlar, som gäller deras inköp, sk U-beställningar, flottiljernas avsändningssedlar går till planeringen och förvaltningsgodsets till Carlsson för arkivering. Sonja skriver också ut alla provningsanmodan.

Gustaf Carlsson är spejaren, som tar hand om de svåra problemen. Ibland har man papper och inget gods och ibland är det tvärtom. Nästan lika illa vilket. Carlssons vakande öga snokar överallt. Telefonen går varm och teleprinter vandrar fram och tillbaka. Gåttorna får så småningom sin lösning – olösta problem existerar knappast.

Sture Nilsson kommer in och lägger sin iskalla hand på intervjuarens skrivsvettiga dito.

– Vet du, varför han är så kall, frågar Sjögren.

– Nix!

– Jo, han är hal som en ål.

– Jag har en god läromästare, blir Nilssons svar, vilket får utgöra slutreplik om ett jagat och jagande gäng med serviceandan högst upp på ordlistan.

Old Jim

Er träffad? Rätta i så fall till felen genast! I morgon kan det vara för sent!

Var rädd om nyckeln!

I en korridor stod ett förvarings-skåp av plåt med nyckeln sittande i. När jag påpekade detta för den ansvarige tjänstemannen, svarade han, att "det har ju ingen betydelse, eftersom vi inte har några hemliga handlingar i skåpet ännu". Den kortsynte kan tycka, att detta svar är riktigt, men tänker man närmare efter, så innebär ju detta, att lås- och nyckelkonstruktionen kan vara känd av obehöriga, som till stort antal dagligen passerade förbi skåpet. Vem som helst kunde göra avgjutningar av nyckeln för att användas, när skåpet så småningom kanske kom att innehålla hemliga handlingar.

Hos en myndighet, som just hade flyttat in i en nybyggnad och som där fått ett särskilt fint och säkert kassavalv inrett, satt nyckeln till valvet kvar i dörren, då jag av en tillfällighet kom in i rummet några dagar efter det att myndigheten hade flyttat in. Den som var ansvarig för nyckeln uppehöll sig inte i rummet, varför nyckelsäkerheten även där hade riskerats.

Detta fall av nyckelslarv måste ovillkorligen medföra utbyte av lås, vilket medför ganska dryga kostnader.

Lås skåpet ordentligt!

Vid en organisation, där man skulle lägga upp ett nytt arbete av hemlig natur, anskaffades ett av de finaste kassaskåp, som går att få i Sverige. Den som anskaffade skåpet fick anvisningar om noggrann nyckelförvaring.

Ett par veckor efter det att skåpet tagits i bruk ringde innehavaren av en av nycklarna upp säkerhetschefen och meddelade, att det hade varit inbrott i kassaskåpet under natten. Säkerhetschefen anmodade den rapporterade att inte röra någonting, förrän säkerhetschefen hade kommit till platsen. När han kom, kunde man konstatera, att nyckeln satt kvar i nyckelhålet och att handtaget hade sådan ställning, att man nära nog säkert kunde utgå ifrån, att vederbörande hade glömt att låsa skåpet dagen innan. För säkerhets skull tillkallades polisens experter på kassaskåpsinbrott. De anlände efter 20 minuter, medförande all sin materiel för brottsplatsundersökning, bl a för att leta efter och ta hand om fingeravtryck, fotografera m m.

Efter några timmars arbete med kassaskåpets yttre och inre ansåg sig dessa experter ha kommit så långt, att de kunde fråga tjänstemannen, om han inte möjligen hade glömt att låsa skåpet dagen innan. Han vidhöll emellertid att han låst ordentligt och medtagit nyckeln. Efter några dagars ytter-

ligare arbete kunde polisen meddela, att något inbrott i skåpet inte hade förekommit utan att det var tjänstemannen, som hade glömt att låsa skåpet.

Detta medförde att nytt lås måste sättas in i skåpet. Det förorsakade organisationen en extra kostnad. Tjänstemannen själv skulle rätteligen fått betala kostnaden för sitt slarv. Även polisens arbete kostade pengar och det fick vi betala allesammans.

Slutsatser.

Av dessa exempel framgår

att även ett tomt kassaskåp måste skyddas genom att nyckeln förvaras rätt, så att den inte kommer i obehöriga händer,

att slarv med nyckeln utsätter oss för risken att våra hemligheter kommer till obehörigas kännedom, vilket i krig medför fara för stora förluster i människoliv och materiel,

att det är nödvändigt att alla tjänstemän, som är betrodda att handlägga ärenden av hemlig natur, får ordentlig upplysning om hur viktigt det är att nycklarna förvaras på ett betryggande sätt fr o m den minut, då nycklarna mottages till det nya skåpet eller övertages från en företrädare,

att slarv medför onödiga kostnader för anskaffning av nya lås och nycklar.

Ett i väggen säkert anbringat nyckelskåp av god kvalitet gör det möjligt att hålla reda och ordning på nycklarna.

Per Lindgren.

Högt uppe på berget vid administrationen trivs CVA-flickorna Gun Gunnarsson, Inger Skoglund, Inger Kühne, Maj-Britt Larsson och Anita Israelsson. Glöm inte bort de vackra promenadstigarna här uppe! Foto: Erik Persson.

Eget bo –
inga skulder
– tack vare
UNGDOMENS LÖNSPARANDE

Idrottsföreningen har, sedan vi sist hörde av oss i Bergtrollets sportsida, varit i verksamhet med sina sektioner såväl i gemensamma utbyten som var och en på sitt håll. Så här års dominerar inomhustävlingarna och då närmast badminton, bridge och schack. Även pingisspelarna har varit i farten.

Badminton är IFFA:s stora glädjeämne för tillfället och här har sektionen lagt ner ett synnerligen gott arbete. Tidigare var ju bara en plan iordningställd i Gäddgårdsskolan, så någon chans att täcka behovet av spel-timmar fanns inte. Efter underhandlingar med skolan har vi nu två full-goda planer, som håller måtten, och de flesta intresserade får nu en god motion en gång i veckan. Bridge- och schackspelarna har heller inte legat på latsidan och här har bl a klubbmästerskap hållits. Klubbmästare i bridge blev Oscarsson-Skanz och i schack G. Wellbäck.

Bandysporten har trots den lämpliga väderleken inte kommit igång. Reservation dock för motorsektionen.

Innan jag lägger ifrån mig pennan skall vi ta en titt på de tidigare uppgjorda programmen. Först har vi returmatchen mot Bolinder-Munktel i Eskilstuna. Dessa tävlingar skall hållas här i Arboga och omfattar fotboll, tennis, bridge och schack.

Vidare skall vi till Södertälje, närmare bestämt Scania-Vabis, där programmet upptar bridge, schack och fotboll. Beträffande CV-mästerskapen finns det vissa möjligheter att dessa åter kommer igång. FCIF har inkopplats för att utreda varför tävlingarna ej kunnat genomföras. För instrumentavd räkning blir det väl en dust i fotboll mot Telegrafverket i Nynäshamn.

Det sista var en liten vink till Green och Co att inte glömma bort sina skyldigheter. Väl bemött på respektive slagfält till sommaren.

Ordföranden.

Schack

Onsdagen den 21 jan hade IFFA:s schack-sektion ordnat klubbmästerskap i blixtschack, som ånyo blev en triumf för Gösta Wellbäck. Han vann den hårda klassen av idel 1:a klasspelare, men först efter omspel mot H. Fält.

Detta blev Wellbäcks andra klubbmästerskap i följd.

Klubbmästare 1958 G. Wellbäck 12 p.
2:a H. Fält 11 p.
3:a A. Dahlqvist 11 p.

Fredagen den 7 febr spelade IFFA korpmatch mot CVV, som blev en seger för IFFA med 4½-1½.

Resultat (IFFA-spelarna först):

O. Söderström-Huss	1-0
L. Jonsson-Berggren	1-0
R. Lenander-Persson	½-½
S. Sundberg-Bergman	0-1
P. Eriksson 'Gottis'-Carlsson	1-0
J. Enocksson-Jonsson	1-0

IFFA:s schacksektion.

Gösta Wellbäck har plockat fram ett schackproblem av gammal god årgång - kvävmatt i fem drag av Lucena, Spanien, presenterat år 1497.

Lösningen återfinnes på sid. 18. Vidare bjuder Wellbäck på ett elegant parti, som kallas "det odödliga partiet" allt sedan 1855, då det spelades på turneringen i London mellan världsmästaren Andersen och Kieseritsky.

LONDONTURNERING MAJ 1855.

Kungagambit

Vit: Andersen	Svart: Kieseritsky
1. e4	e5
2. f4	exf4
3. Lc4	Dh4+
4. Kf1	b5
5. Lxb5	Sf6
6. Sf3	Dh6
7. d3	Sh5
8. Sh4	Dg5
9. Sf5	c6
10. g4	Sf6
11. Tg1	Cxb5
12. h4	Dg6
13. e4-e5	Dg5
14. Df3	Sg8
15. h5	Df6
16. Ke2	Lc5
17. Sxg7+	Dxb2
18. Ld6	Lxg1
19. Lxf4	Dxa1+
20. Sd5	Sa6
21. Df6+	Kd8
22. Sc3	Sxf6
23. Le7	Matt.

SCHACKPROBLEM LUCENA.

Vit	Svart
Kung d5	Kung g8
Dam c6	Dam a3
Springare e5	Torn a8
	Torn b8
	Bonde g7
	Bonde h7
3 pjäser	6 pjäser

—//—

Fråga till säkerhetschefen.

Lösmynt - är det motsatsen till hårdvaluta?

Vänortsresa till Finland

CVA-flickan Inger Kühne var med på färden till Arbogas vänort Hollola i Finland, varvid bl a skid-VM besöktes. Hon har skildrat sin resa för Bergtrollet.

Vi startade från Arboga på lördags-eftermiddagen 1 mars. Ett isfruset Bottnhav försenade oss några timmar, men på söndagsförmiddagen var vi i Åbo. När vi steg av tåget i Lahti vid 17-tiden, såg man genast att det var ett stort arrangemang i staden. Ett hjärtligt mottagande, god mat och så slocknade vi snart i en skön bädd i vårt pensionat.

Måndagen kom med solsken och vi bekantade oss med den finländska terrängen. Vi gästade ålderdomshemmet i Hollola, där vi åt en härlig middag. På tisdagen reste vi ut till arbetarnas sportinstitut i Papilahti. Där fanns möjlighet att träna alla slags idrott. En idrottshall, som var avsedd för friidrottsträning, med kolstybb på golvet och alla finesser, imponerade väldigt på oss. Vi hälsade på den ryska VM-truppen, som var förlagd här.

Onsdagen bjöd på tövader - kvick-silvret visade på noll och snön vräkte ner. Vi utkämpade då en vänortsmatch på skidor mot Hollola, men det var inget att göra åt våra värddar, som bärgade segern. Prisutdelningen ägde rum dagen därpå i samband med bankett och middag på Jukola, en av Lahtis finaste restauranger.

Vi besökte VM-tävlingarna i Lahti. Vilka arrangemang, vilka människomas-sor, vilket sportintresse! De våra kämpade i skidspåren, medan vi med spänning följde dem med hjälp av högtalarna i skidstadion.

Vi från Arboga hade lika mössor och de gjorde succé. Ungarna jagade oss med sina autografblock, så vi fick vara med och känna oss som storstjärnor.

Jag har aldrig sett så stort skidintresse, som det, vilket visades i Finland. Ung som gammal åker skidor. Publiken hade gått ut för att verkligen se skidtävlingarna. I Sverige är det nog ofta så, att många åker till stora tävlingar inte för att se tävlingarna, utan för att visa, att de varit där.

Fredagen var inne och vi fick tacka för den hjärtliga gästfriheten, som visats oss vart vi kom. Ord räckte inte till!

Vi gjorde ett uppehåll i Åbo på kvällen, innan vi gick ombord på "Al-loraa", som förde oss över havet hem till gamla kära Sverige.

—//—

Vårtoner

Den pånyttfödelse som naturen genomgår varje vår oberörd av vätebombsprov och sputnikar berör även oss tvåbenta varelser på ett särskilt sätt. Ingen kan väl neka till att vårsolen, när den någon gång tittar fram, har en vidunderlig förmåga att stämma oss i dur. Denna känsla av förhoppning ges ännu mer tyngd om man låter tankarna gå bakåt till en grå och kulen höst, följt av en vinter som för barnens del först på sistone kunnat bjuda de möjligheter till vintersport som vi äldre gärna förknippar med äkta nordisk vinter.

Det år, som vi lämnat bakom oss, med sensationella tekniska framgångar, på gott eller ont må framtiden utvisa, där vi samtidigt blivit gastkramade av en svår influensaepidemi har trots sina motigheter visat sig för CVA del ha blivit ett år som vi inom skyddstjänsten har all anledning att vara tacksamma för. Den olycksfallsfrekvens som varje år redovisas har för CVA del under 1957 sjunkit till en nivå, som vi visserligen betraktat som önskvärd men knappast vågats hoppas på. Bredvidstående diagram torde ge en klar bild av den markanta nedgången av antalet olycksfall pr 100 årsarbetare under de sista

10 åren. Glädjande är också att konstatera att antalet förlorade arbetsdagar p g a olycksfall i arbetet likaledes minskat väsentligt, vittnande om olycksfallens lindriga karaktär.

Det har således besannats att det går att arbeta under de mest skilda förhållanden, även med den moderna tidens jäkt och forcering utan att detta oundgängligt måste medföra en ökad olycksfallsfrekvens. Detta har CVA-personalen med all önskvärd tydlighet visat under år 1957.

Anledningen till ett så gynnsamt resultat bör helt få tillskrivas att det inom de anställdas led vuxit fram en anda av skyddsmedvetande, som med åren spridit omkring sig till praktiskt taget alla. Om någon är berättigad till en honör för denna andas tillkomst bör man i första hand rikta den till skyddsombudskåren som på ett föredömligt sätt lyckats med sitt i många fall kanske otacksamma värv.

Arbetsledarkåren bör i detta sammanhang även få sin eloge för en positiv insats i skyddsarbetet. Utan deras helhjärtade medverkan hade knappast så goda resultat kunnat ernås, som nu skett.

Ett bevis härpå torde vara att de gamla skyddsjournalerna, som ännu finns i sina hållare på avdelningarna nu bedöms ha spelat ut sin roll.

Skyddsärenden som nu dyker upp brukar i regel snabbt klaras upp, mestadels tack vare gott samarbete mellan arbetsledare och skyddsombud.

Vi har alltså all anledning att se ljusst på denna del av framtiden.

Glad Påsk och skadefria dagar önskar under hälsoåret 1958 Eder tillgivne

Lhl

Från läsekretsen

En trevlig och bra bestämmelse är, när på CVA man bjuda plär, på kaffe med dopp för mottagliga magar, som olycksfritt jobbat 1000 dagar.

Vi tyckte oss sitta vid dukade bord, och kände att nu var vår lycka gjord. Vi hade ju strävat att målet nå, så att även vi vår tribut skulle få.

Nu har vi snart nått hela 1500, och det är ej utan man börjar att undra.

Om uppmuntringspriset för oss nu skall stanna, med en "uppåt väggen" upphängd kopparpanna.

Att andra nått "1000" och bjudits på fika, det är bara rätt, men behandla oss lika.

Representanter för företagsledningen i CVA företagsnämnd 1958:

Ledamöter:

Övering Anders Högfeldt
Fld Sixten Granath
l. drifting Folke Kropp
Drifting Erik Larsson
Drifting Henry Jersby

Suppleanter:

Fld Nils Toll
Drifting Jan Källberg
Drifting Robert Olsson-Seffer
Ing Stig Lindgren

FCPF avd 52 har valt följande representanter:

Ledamöter:

Avsynaren Karl Mattson
Svarvaren Ingvar Johansson
Motormontören Gunnar Gustafsson
Chauffören Rune Larsson
Avsynaren Curt Persson

Suppleanter:

Driftelektrikern Karl-Axel Holmström
Radarmonitören Arne Breid
Radiomontören Olle Ahlin
Filaren Sigfrid Wester
Galvaniseraren Thure Hjort

Gratifikationer och erkännanden

Gratifikationer och erkännanden med anledning av konstruktioner och förbättringsförslag har tilldelats följande personal vid CVA.

Filaren Stig Gustafsson (2292) - 50:- kronor. För konstruktion av verktyg för slipning av det M3-31060.

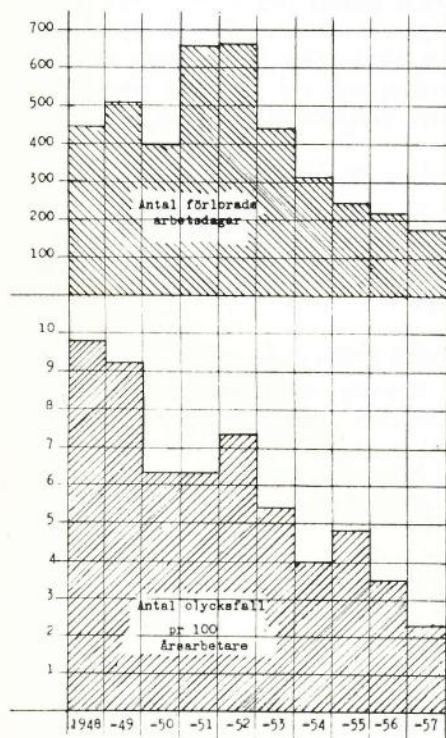
Verkstadsförmän Gösta Nogander (153) - 100:- kronor. Anordning för att underlätta intagande av fpl 32 i fälthangaren.

Avsynare Gösta Willneborn (918) - 25:- kronor. Verkmästare Eling Eliasson (297) - 25:- kronor. Anordning för att förenkla omkoppling av eldrivna arbetsmaskiner för olika spänning.

Pressare Harry Pettersson (1722) - 50:- kronor. Förslag till metod att ut-

Vi tackar på förhand och hoppas till våren, ett "bjudningsbrev" kommer om kaffetåren.

Personalen
Provbocken.

Dubbel-Ludde och lönsparandet

- De e klart man ska lönspara, sa Stefan. Särskilt när man är ung så ä de ett fint sätt å bli förmögen. Å så de där att de går smärtfritt, om man liksom bara låter dom räkna av lite procent på löningen var vecka.

Innan man vet orde av ä man oppe i en högre klass å går omkring å "fonderar" som Gurra gör. Han har stålar på banken å stegar in då å då å placera om å donar me kapitalet.

Gurra säger att de finns inget enkla-re sätt för en kis att bli me kosing än att lönspara.

Jag nickade från min länstol men Mats tittade opp från deckaren och sa:

- Å sen då? När dom har lönsparat ett tag? Va görom då? Dom kanske blir snåla å om sej så dom inte unnar sej någe å de ä väl ingen glädje me?

Jag öppnade munnen för att kasta in en moralisk protest, men Stefan förekom mej.

- Änä, de reglerar sej själv. Känner du Dubbelludde? Dubbel-Ludde alltså? Känner far - - -

- Nej!

- Dom kallar'n så för att han stamma - ja det va inget farlit å ingen skratta åt'en för de. För han stamma bara när han sa namnet. Ja hetter Ludd Ludd Lu-ud Ludde! Sen gick de kalas å han tala som vanligt.

Så de va aldri nån som märkte de där utom dom som hade vare me nåra gånger när Ludde presentera sej eller skulle säja sitt namn å så fick han heta Dubbelludde eller Ludd-Ludde å de va han ganska stolt över.

Han börja spara när han gick som lärling. De blev en vana att sätta in

föra bockningsarbeten utan specialgjorda verktyg.

Radarmontör Karl Norling (834) - 100:- kronor. Förslag till ändring av antennvridenhet för PH-13/F.

Erkännande till:

Telemontör Sven Larsson (1668) för förslag till svarfixtur.

Arb förman Karl Raattamaa (1552) för konstruktion av svetsapparat för plastskydd.

-//-

nåra kronor på bank var vecka å summan steg å steg.

Sen öka löningen å Ludd-Ludde öka sparandet å de gick utan att man tänkte någe vidare på de. Till slut ble de en last.

- De va ju de ja mena, sa Mats. Till slut blir dom snåla å lite underliga.

- Ludd-Ludde ble aldrig underlig, sa Stefan. Närå, fast de va på gränsen. Han gick på bio som andra killar å rökte lite å köpte sej en å annan snara.

- Snara? sa jag och höjde hårfästet.

- Ja en slips. Å vikka slipsar! Ludd-Ludde såg oftast ut som om en färglåda hade exploderat under hakan på'n när han skulle ut å sloka efter myrer - ja dansa me flickor festår far - men de va också hans enda utsvävning. Sparkontot steg å steg.

Men de där som Mats säger att dom blir underliga å spar så dom dör ensamma i en röra av traser å sedlar de stämmer inte, för förr eller senare så kommer de en myra me dom verkliga tentaklerna å då blir de fråga om livets allvar.

Så gick det för Ludde också. Efter flera år träffade han en goding av den där rätta sorten å blev hembjuden i familjen.

Där gjorde Ludde inte nå'n suxsés till en början för gubben va målare å Ludde hade hissats opp ett alldeles extra norrsken i slipsväg under adamsäpplet.

Men när gubben märkte att de va allvar å att godingen å Ludde va riktigt överens tog han Ludde i enrum en kväll å språka om diverse saker å bjö på cigarr.

- Ungdomen gifter sej alldeles för tidigt numera, sa han. Dom har inte hunne mogna å anpassa sej efter live å stämt dom rätta färgerna, sa gubben. Å så blunda han ett tag för Ludd-Luddes slips va provande för en gammal målare.

- De e nog sant, sa Ludde som hade lärt sej å umgås me äldre å visste hur dom skulle tas.

- Har man ingen ekonomisk bakgrund så kan de bästa äktenskap gå åt helsicke, sa gubben.

- Ja bryr mej inte så mycke om sånt, sa Ludde, men jag för min del har femtusen spänn på bank.

Gubben ble alldeles tyst en lång stund.

- De e sparpengar, sa Ludd-Ludde lite stolt.

Gubben va fortfarande tyst å Ludd-Ludde sa efteråt att de såg ut som om han fundera' på om han skulle föreslå att dom skulle sticka tillsammans te Paris å ha lite trevligt.

Men sen sucka han å sa:

- Ja annat va de på min tid. Vi hade en skärbräda å en utdragssoffa å en symaskin å femton kronor, men de gick. Ni har min välsignelse.

Eld.

-//-

Julpristävlingen

Bergtrollets julpristävling om namnet på den vackra flickan i badet var visst svårare än red. anade. Av de inkomna svaren valdes två ut, som ansågs ligga närmast lösningen. Första pris tillfaller fru Anna-Lisa Norén, som trodde att flickan hette Ava, och andra pris tilldelas hennes make Olov G. Norén, Motor. Norén gissade på Fritz. Inte alls dumt gissat av de två men i alla fall inte rätt. Flickan hette naturligtvis Susanna - Susanna i badet. Ha-ha, det var väl inte så svårt!

Påsktävling

Prisen i julpristävlingen har ännu inte delats ut till pristagarna och det har skett med avsikt. Red. har tänkt att ge alla CFA- och CVA-are en chans att visa prov på sin intelligens.

Vilket pris kommer paret Norén att tilldelas?

Den som svarar rätt på den frågan, får precis samma pris i pris i påskpristävlingen. Fundera på det här över påsken och sänd sedan in lösningen till Bergtrollets red, avd 642, före den 16 april i år. Välkommen med svar.

Fråga till skyddsingenjören.

Är det möjligen av försiktighetsskäl som skyddsingenjören brukar parkera bilen under skylten "Kasserat emballage"?

Ledig plats

Kvinnlig medarbetare i Bergtrollets redaktion (redaktionssekreterare).

Lön: Ingen.

Arbetsid: Fritiden.

Kvalifikation: Alla tänkbara.

Lösning schackproblem.

Vit	Svart
1. Dam e6†	Kh8
2. Sf7†	Kg8
3. Sh6††	Kh8
4. Dg8†	Txg8
5. Sf7	Matt

LIGGER PROBLEMEN PÅ HYLLAN?

Företagsledningen har alltid rationalisering för ögonen. Ofta är det dock så, att tillgången på personal bestämmer takten av idéernas utveckling.

*Vi är
Vi har*

alltid beredda att angripa Edra problem.

erfarna, idérika ingenjörer, med praktisk erfarenhet av

Metodstudier – tidstudier
Frekvensundersökningar
MTM

Uppläggning av syntetiska och funktionella ackordsunderlag
Maskinkonstruktioner, konstruktioner av maskinella hjälpmedel, transportanordningar och verktyg.

*Vårt program
omfattar
Vi kan*

organisationsundersökningar, allmänna rationaliseringsuppdrag såsom transportundersökningar, spilltidsundersökningar, förrådsundersökningar och utarbetandet av syntetiska och funktionella ackordsunderlag.

ställa personal till Edert förfogande för utförande av arbetsuppdrag på plats eller också utför vi dem på vår egen ingenjörbyrå.

SVEREMO AKTIEBOLAG

KONSULTERANDE INGENJÖRSBYRÅ

Malmö Avdeln.-kont. Ö. Torggatan 2 Tel. 117 06

Arboga
Kapellgat. 31 C
Tel. 111 50,
119 60

När vårsolen tittar fram

finns många anledningar att titta in till färg-handlaren.

Kvinnans spröda hud kräver speciell omtanke

Båtens skrovliga skrov måste ses till före sjösättningen

Balkonglådan – trädgårdsmöblerna

alla längtar efter ny färg!

Gå rätt! Gå till

Walles Färghandel

Kapellgatan 19

Arboga Lastbilcentral

Stationsgatan 1

Tel. 105 27, 105 28

Utför alla slag av transporter

Levererar väggrus, gårdsgrus, fyllnadsgrus,
ärtsingel

Ett parti —

MATJORD finnes för leverans

VÅREN – FÖRNYELSENS TID

JUST NU är vi på väg mot något nytt – *våren och sommaren*
JUST NU leker förnyelsen i hågen

Naturen klär sig i ny skrud.

Vi går också och drömmer om något nytt.

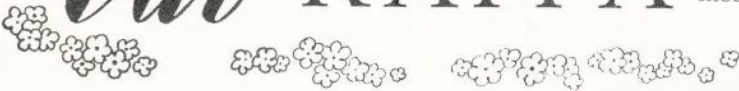
Tonåringen om en söt och fräsch klänning.

Kvinnan om en vårkappa i drömfärg i stil med
modekungarnas senaste skapelser.

Mannen om en kostym eller vårrock i sin *egen*
speciella smak.

Grabben inte bara om "något att slita på"
utan just om de där busvassa byxorna, som gör
honom till den gentleman, han vill vara.

JUST NU har vi alla möjligheter att tillfredsställa *hela*
familiens vårliga behov av allt nytt i klädväg.

Vår-KAPPA i ylle i alla
modefärger fr. 130:–

POPLINROCKAR i Italien-inspirerade
modeller, mans, fr. 119:–

Normans

RÅDHUSGATAN 4

TELEFON 100 27